

4

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง
โคเนื้อบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

Farmer's Need for Beef Cattle Farming Promotion : A Case Study of
Baan Naichak Group, Chakpong Sub-district, Klaeng District,

Rayong Province

ถาวร ฉิมเลี้ยง, พรชัย เหลืองวารี

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางสังคม - เศรษฐกิจ และความต้องการการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 20 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 50-59 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลักทำสวนผลไม้ มีสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ 6-10 ปี จำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง 1-5 ตัว มีรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อ 20,000-50,000 บาทต่อปี รายจ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อ 500-10,000 บาทต่อปี มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ 1 คน มีพื้นที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ 1-5 ไร่ มีพื้นที่ใช้ในการปลูกหญ้า 1-3 ไร่ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้ออยู่ในระดับปานกลางในเรื่องโครงสร้างของฟาร์ม ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อ และเงินทุนเพื่อขยายและปรับปรุงการเลี้ยง ส่วนเรื่องปัจจัยการผลิต และเรื่องการได้รับการบริการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรมากที่สุด คือ การได้รับข้อมูลและความรู้เทคนิคการผสมเทียม อาหารและการให้อาหาร แต่มีความต้องการการส่งเสริมในเรื่องการแปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้อยที่สุด

คำสำคัญ : ความต้องการการส่งเสริม, การเลี้ยงโคเนื้อ, กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก, จังหวัดระยอง

Abstract

This study aimed to examine socio-economic characteristics and needs for beef cattle farming promotion of the farmers in Baan Naichak Beef Cattle Farmer Group, Chakpong sub-district, Klaeng district, Rayong province. The 20 samples were beef cattle farmers. Structured Interview was used as data collecting tool. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that the majority of the farmers were male. The largest age range was 50 to 59 years old. The educational level ranked the largest was primary level. The most rated main job of the farmers was fruit plantation. Most of the samples had four to five family members. The most rated experience of beef cattle farming was 6 to 10 years. Most of the samples owned one to five cattle. The largest range of income from beef cattle farming was 20,000 to 50,000 baht per year. The largest range of expense for beef cattle farming was 500 to 10,000 baht per year. The manpower was one person. The land used for farming was one to five rais (1,600-8,000 m²) and the land used for forage plantation was one to three rais (1,600-4,800 m²). The needs for farming promotion in the aspects of farm structure, farming information and knowledge, financial support for

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

enlarging the farming size and for improving their farms were at the moderate level. The needs in the aspects of production factors and service receiving were at the high level. When examining by aspect, it was found that the needs on knowledge and information about artificial insemination, feeds and feeding were rated the highest, while the needs on product processing and product distribution were rated the lowest.

Keywords: Need for Promotion, Raising Beef Cattle, Baan Naichak Beef Cattle Farmer Group, Rayong Province

บทนำ

การเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทย เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้เลี้ยงรายย่อยจึงมักประสบปัญหาหลายอย่าง ได้แก่ ขาดความรู้ในด้านการจัดการเลี้ยงดูโคเนื้อ ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ การปรับปรุงพันธุ์ยังไม่ทั่วถึง ปัญหาโรคระบาดสัตว์ อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้ส่งเสริมและสนับสนุนการเลี้ยงโคเนื้ออย่างจริงจังและต่อเนื่องจากสถิติกรมปศุสัตว์ปี 2558 มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 764,668 ครัวเรือน จำนวนโคเนื้อ 4,407,108 ตัว ส่วนใหญ่เป็นโคพื้นเมือง/ลูกผสม มีจำนวน 2,702,229 ตัว รองลงมาเป็นโคพันธุ์/ลูกผสม จำนวน 1,533,002 ตัว และโคขุนจำนวน 171,807 ตัว (กรมปศุสัตว์, 2558) เพื่อให้การผลิตโคเนื้อไม่เพียงพอกับการบริโภคภายในประเทศ กรมปศุสัตว์จึงจัดทำแผนยุทธศาสตร์การผลิตโคเนื้อปี 2555-2559 ในด้านต่างๆ ทั้งด้านการผลิต ด้านการควบคุมป้องกันโรค ด้านการตลาด ด้านการศึกษา และวิจัยการพัฒนาโคเนื้อ และด้านการบริหารจัดการองค์กร (คณะกรรมการยุทธศาสตร์โคเนื้อ, 2555) และมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อที่สำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อตามแผนปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตร (คปร) โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ โครงการโคล้านครอบครัว เป็นต้น และทางสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดระยองได้มีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเพื่อที่จะมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในจังหวัดระยองโดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดและปศุสัตว์อำเภอที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคัดเลือกพื้นที่ ชี้แจงโครงการถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงโคเนื้อ การจัดการด้านอาหารสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์ การป้องกันโรคในโคเนื้อ ทั้งในรูปแบบการฝึกอบรม การสาธิต การศึกษาชุกาณ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (กรมปศุสัตว์, 2557) ในปี พ.ศ. 2557-2558 ประชากรโคเนื้อในจังหวัดระยองมีจำนวน 12,633 ตัว มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อทั้งสิ้น 1,332 ครัวเรือน พื้นที่ที่มีเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านค่าย อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง และอำเภอนิคมพัฒนาตามลำดับ (คนยศศักดิ์ เย็นใจ และภานุ อินทฤทธิ์, 2558) อย่างไรก็ตามการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดระยองยังมีข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคในการส่งเสริมอยู่หลายประการ ได้แก่ อุปสรรคด้านบุคลากร งบประมาณ ความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรบ้านในชาก ตำบลชากพง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา สวนผลไม้ เช่นทุเรียน เงาะ มังคุด เป็นต้น และในขณะที่เดียวกันก็มีการเลี้ยงโคเป็นอาชีพเสริม และเพื่อนำมูลโคไปใช้เป็นปุ๋ยบำรุงสวนในการเลี้ยงโคเนื้อมีปัญหาในการเลี้ยงมากมาย และในช่วงเวลาดังกล่าวราคาโคเริ่มตกต่ำ จึงมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อบ้านในชาก เมื่อปี พ.ศ. 2549 เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และต่อรองราคาซื้อขายโคกับพ่อค้า มีการพบปะพูดคุยกันมากขึ้น ได้รู้ข่าวความเคลื่อนไหวของราคาโค และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อด้วยกัน ทำให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากทางราชการ แต่อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อยังมีข้อจำกัดในหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านพันธุ์โคเนื้อ และรูปแบบการเลี้ยงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงทำให้อาชีพการเลี้ยงโคเนื้อไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร จากปัญหาดังกล่าวจึงสนใจที่จะศึกษาถึงลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรบ้านในชาก ตำบลชากพง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ตั้งแต่ เดือนกรกฎาคมถึงพฤศจิกายน พ.ศ.2558

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง จำนวน 21 ราย ส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 20 ราย และการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ประกอบด้วย คำถามแบบปิด (closed question) และคำถามแบบเปิด (open-ended question) ที่ได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้อง ครบถ้วนของคำถาม จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) และเลือกใช้ข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 จากนั้นนำมาทดสอบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย เพื่อนำมาตรวจสอบและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) พบว่าแบบสัมภาษณ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร โดยสร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของฟาร์ม ด้านข้อมูลและความรู้ ด้านปัจจัยการผลิต ด้านการได้รับการบริการ และด้านเงินทุนเพื่อขยายและปรับปรุงการเลี้ยง ซึ่งใช้คำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรบ้านในซาก ตำบลชากพง อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในระหว่างเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน 2558 โดยขอความอนุเคราะห์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ipsisat@rajabhat.ac.th และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและรวบรวมแบบสัมภาษณ์กลับคืน จำนวน 20 ราย

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
 เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
 วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคม ทางด้านเศรษฐกิจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) จำนวนค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนระดับความต้องการการส่งเสริม การเลี้ยงเลี้ยงโคเนื้อนั้นใช้ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยการ ให้คะแนนข้อมูลระดับความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงเลี้ยงโคเนื้อ กำหนดการให้คะแนน เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความต้องการน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ความต้องการปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 2
ความต้องการมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 3

ในการแปลผลเกี่ยวกับระดับความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากข้อมูลของ กลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง ความต้องการน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง ความต้องการปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง ความต้องการมาก

ผลการวิจัย

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

จากตารางที่ 1 เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 95.0) มีอายุระหว่าง 50-59 ปี (ร้อยละ 40.0) มีอายุระหว่าง 40-49 ปี และมากกว่า 60 ปี จำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 30.0) มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 55.0) ส่วนที่เหลือมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา/ปวช (ร้อยละ 45.0) ประกอบอาชีพทำการเกษตรโดยทำสวน (ร้อยละ 85.0) นอกนั้นประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 15.0) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน (ร้อยละ 75.0) รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน (ร้อยละ 15.0) มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ 6-10 ปี (ร้อยละ 55.0) รองลงมา มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 30.0) และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ 1-5 ปี (ร้อยละ 15.0) มีจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง 1-5 ตัวมากที่สุด (ร้อยละ 45.0) รองลงมา มีจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยงมากกว่า 10 ตัว (ร้อยละ 30.0) และมีจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง 6-10 ตัว ตามลำดับ มีรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อ 20,000-50,000 บาท (ร้อยละ 55.0) รองลงมา มีรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อมากกว่า 80,000บาท (ร้อยละ 25.0) และมีรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อ 50,001-80,000 บาท (ร้อยละ 20.0) มีรายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อในช่วง 500-10,000 บาท (ร้อยละ 55.0) รองลงมา มีรายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อในช่วง 10,001-19,500 บาท (ร้อยละ 25.0) และมีรายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อมากกว่า 19,500 บาท (ร้อยละ 20.0) มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 1 คน (ร้อยละ 70.0) ส่วนที่เหลือมีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ 2 คนขึ้นไป (ร้อยละ 30.0) มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรมากกว่า 10 ไร่ มากที่สุด (ร้อยละ 40.0) รองลงมา มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 6-10 ไร่ (ร้อยละ 35.0) และมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 1-5 ไร่ (ร้อยละ 25.0) มีพื้นที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ 1-5 ไร่ (ร้อยละ 75.0) รองลงมา มีพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อ 6-10 ไร่ (ร้อยละ 15.0) และมีพื้นที่เลี้ยงโคเนื้อมากกว่า 10 ไร่ (ร้อยละ 10) พื้นที่ใช้ในการปลูกหญ้า 1-3 ไร่ (ร้อยละ 70.0) รองลงมา มีพื้นที่ใช้ในการปลูกหญ้ามากกว่า 3 ไร่ (ร้อยละ 20.0) และมีพื้นที่ใช้ในการปลูกหญ้าน้อยกว่า 1 ไร่ (ร้อยละ 10.0) ตามลำดับ และเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อทั้งหมดไม่ได้กู้เงินมาใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ (ร้อยละ 100.0) เป็นการใช้จ่ายเงินส่วนตัว

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจิตรจำไพพรรณี ครั้งที่ 12
 เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
 วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ จำแนกตามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	19	95.0
หญิง	1	5.0
อายุ		
40 – 49 ปี	6	30.0
50 – 59 ปี	8	40.0
มากกว่า 59 ปี	6	30.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	11	55.0
มัธยมศึกษา/ปวช	9	45.0
สูงกว่ามัธยมศึกษา/ปวช	0	0
อาชีพหลัก		
การเกษตร(ทำสวน)	17	85.0
รับจ้าง	3	15.0
ค้าขาย/รับราชการ/อื่น ๆ	0	0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 – 3 คน	3	15.0
4 – 5 คน	15	75.0
มากกว่า 5 คนขึ้นไป	2	10.0
ประสบการณ์การเลี้ยงโคเนื้อ		
1 – 5 ปี	3	15.0
6 – 10 ปี	11	55.0
มากกว่า 10 ปี	6	30.0
1 – 5 ตัว	9	45.0
6 – 10 ตัว	5	25.0
มากกว่า 10 ตัว	6	30.0
รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อในรอบปี		
20,000 - 50,000 บาท	11	55.0
50,001 – 80,000 บาท	4	20.0
มากกว่า 80,000 บาท	5	25
รายจ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อในรอบปี		
500 - 10,000 บาท	11	55.0
10,001 – 19,500 บาท	3	15.0
มากกว่า 19,500 บาท	6	30.0

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
 เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
 วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ		
1 คน	14	70.0
2 คนขึ้นไป	6	30.0
พื้นที่ถือครองทางการเกษตร		
1 - 5 ไร่	5	25
6 - 10 ไร่	7	35.0
มากกว่า 10 ไร่	8	40.0
พื้นที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ		
1 - 3 ไร่	15	75.0
4 - 6 ไร่	3	15.0
มากกว่า 6 ไร่	2	10.0
พื้นที่ใช้ปลูกหญ้า		
น้อยกว่า 1 ไร่	2	10.0
1 - 3 ไร่	14	70.0
มากกว่า 3 ไร่	4	20.0
แหล่งเงินทุนที่นำมาใช้เลี้ยงโคเนื้อ		
ไม่ได้กู้	20	100.0
ธกส./สหกรณ์/เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง	0	0

ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

จากการศึกษาข้อมูลความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

ความต้องการ	ระดับ($\bar{X}$)	(S.D.)	ความหมาย
ด้านโครงสร้างของฟาร์ม	2.17	0.23	ปานกลาง
ปรับปรุงคอกและโรงเรือนให้ถูกหลักการ	2.00	0.00	ปานกลาง
ขยายคอกและโรงเรือนเพื่อเพิ่มจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง	2.05	0.22	ปานกลาง
ปรับปรุงฟาร์มเพื่อสู่มาตรฐานฟาร์ม	2.45	0.60	มาก
ด้านข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับ	2.33	0.20	ปานกลาง
วิธีการเลือกซื้อโค	2.25	0.44	ปานกลาง
เทคนิคการจัดการเลี้ยงดูโคเนื้อ	2.70	0.47	มาก
เทคนิคการผสมเทียม	2.90	0.31	มาก
อาหารและการให้อาหาร	2.90	0.31	มาก
การปลูกและการจัดการแปลงหญ้า	2.65	0.49	มาก

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
 เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
 วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตารางที่ 2 (ต่อ)...

ความต้องการ	ระดับ($\bar{X}$)	(S.D.)	ความหมาย
การถนอมพืชอาหารสัตว์	2.45	0.51	มาก
การรักษาพยาบาลสัตว์	2.50	0.51	มาก
การตลาดโคเนื้อ	1.60	0.60	น้อย
การแปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์	1.05	0.22	น้อย
ด้านปัจจัยการผลิต	2.65	0.27	มาก
ปัจจัยเกี่ยวกับพันธุ์สัตว์	2.75	0.44	มาก
ปัจจัยเกี่ยวกับอาหารสัตว์ เช่น เมล็ดพันธุ์ หญ้าแห้ง แร่ธาตุ	2.55	0.51	มาก
ปัจจัยเกี่ยวกับสุขภาพสัตว์ เช่น ยาถ่ายพยาธิ เครื่องมือรักษาพยาบาลสัตว์	2.65	0.49	มาก
ด้านการได้รับการบริการ	2.49	0.32	มาก
การผสมเทียม	2.75	0.44	มาก
การรักษาพยาบาล	2.50	0.51	มาก
การฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด	2.80	0.41	มาก
การติดตามให้คำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ	1.90	0.64	ปานกลาง
ด้านเงินทุนเพื่อขยายและปรับปรุงการเลี้ยง	2.33	0.55	ปานกลาง
เงินอุดหนุนเพื่อหมุนเวียนสำหรับกลุ่มผู้เลี้ยง	2.30	0.73	ปานกลาง
เงินทุนสนับสนุนจากอบต. อบจ. และจังหวัด	1.95	0.60	ปานกลาง
เงินกู้จาก ธกส.	2.75	0.64	มาก
โดยภาพรวม	2.38	0.14	มาก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในตารางที่ 2 ได้ดังนี้
 ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็น
 รายด้านจะเห็นว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อด้านโครงสร้างของฟาร์มอยู่ในระดับ
 ปานกลาง แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในหัวข้อปรับปรุงฟาร์มเพื่อสู่มาตรฐาน
 ฟาร์มอยู่ในระดับมาก ส่วนปรับปรุงคอกและโรงเรือนให้ถูกหลักการ และขยายคอกและโรงเรือนเพื่อเพิ่มจำนวนโคเนื้อที่
 เลี้ยงอยู่ในระดับปานกลาง ด้านข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้ออยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเกษตรกรผู้
 เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในหัวข้อเทคนิคการจัดการเลี้ยงดูโคเนื้อ เทคนิคการผสมเทียม
 อาหารและการให้อาหาร การปลูกและการจัดการแปลงหญ้า การถนอมพืชอาหารสัตว์ และการรักษาพยาบาลสัตว์อยู่ใน
 ระดับมาก ส่วนความต้องการในหัวข้อการตลาดโคเนื้อ และการแปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับน้อย ในด้าน
 ปัจจัยการผลิตอยู่ในระดับมาก เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในหัวข้อปัจจัยเกี่ยวกับ
 พันธุ์สัตว์ ปัจจัยเกี่ยวกับอาหารสัตว์ เช่น เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ หญ้าแห้ง แร่ธาตุ และปัจจัยเกี่ยวกับสุขภาพสัตว์ เช่น
 ยาถ่ายพยาธิ เครื่องมือรักษาพยาบาลสัตว์ อยู่ในระดับมากทุกหัวข้อ ในด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก เกษตรกรผู้
 เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการในหัวข้อการผสมเทียม การรักษาพยาบาล และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด อยู่ในระดับ
 มาก ส่วนการติดตามให้คำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับปานกลาง ในด้านเงินทุนเพื่อขยายและปรับปรุงการ
 เลี้ยงอยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในหัวข้อเงินอุดหนุนเพื่อ
 หมุนเวียนสำหรับกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ และเงินทุนสนับสนุนจากอบต. อบจ. และจังหวัด อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเงินกู้จาก
 ธกส. เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สรุปผลและอภิปรายผล

ลักษณะพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 50-59 ปี (ร้อยละ 40.0) มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 55.0) ส่วนที่เหลือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือระดับ ปวช. ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักในการทำการเกษตร (ร้อยละ 85.0) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจัดอยู่ช่วงอายุที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากคนรุ่นใหม่มีการศึกษาสูงขึ้น จะสนใจทำงานด้านอื่นมากกว่าและคิดว่าการทำการเกษตรนั้นเป็นงานหนัก ทำให้เกษตรกรที่ยังคงทำงานด้านการเกษตรอยู่นั้นเป็นกลุ่มเดิม และหันมาสนใจในการเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพเสริม นอกเหนือจากการทำการสวนผลไม้ สวนยางพารา เพื่อนำมูลโคมาใช้เป็นปุ๋ยใช้ในสวนไร่นา เป็นการเพิ่มรายได้ และใช้วัสดุเหลือทางการเกษตรมาใช้เป็นอาหารโคเนื้อ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน (ร้อยละ 75.0) เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนโคเนื้อที่เลี้ยง 1-5 ตัว (ร้อยละ 45.0) มีรายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อในรอบปีที่ผ่านมา 20,000-50,000 บาท (ร้อยละ 55.0) ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก มีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อมาแล้ว จึงเหมาะกับการเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพเสริม และมีรายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อในรอบปีที่ผ่านมาในช่วง 500-10,000 บาท (ร้อยละ 55.0) โดยรายจ่ายจะใช้เป็นค่าผสมพันธุ์โค ซื้อมูลโคเข้ามาเลี้ยงในบางราย และค่าอาหารโคเนื้อในบางครั้ง มีจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 70.0) โดยจะเป็นแรงงานในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยมีจำนวนโคเนื้อไม่มาก นอกจากนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อทั้งหมดไม่ได้กู้เงินมาใช้ในการเลี้ยงโคเนื้อ (ร้อยละ 100.0) เพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อส่วนใหญ่มีอาชีพหลักในการทำการเกษตรอื่นอยู่แล้ว เช่น ทำสวนผลไม้ ยางพารา เป็นต้น แต่ทำการเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพเสริม ซึ่งใกล้เคียงกับ ถาวรฉิมเลี้ยง และพรชัย เหลืองวาริ (2559) ที่ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดจันทบุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุมากกว่า 54 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน อาชีพหลักทำการเกษตร อาชีพรองรับจ้างและค้าขาย และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ 1-5 ปี มีจำนวนโคเนื้อ 1-5 ตัว รายได้จากการเลี้ยงโคเนื้อน้อยกว่า 60,000 บาทต่อปี รายจ่ายจากการเลี้ยงโคเนื้อน้อยกว่า 1,200 บาทต่อปี จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงโคเนื้อ 1 คน

ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร

ความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซากโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การที่เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้ออยู่ในระดับมากหลายด้านดังกล่าว แสดงว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซาก ตำบลซากพง อำเภอกงหรา จังหวัดระยอง มีความต้องการให้ฟาร์มโคเนื้อของตนเองมีความเจริญก้าวหน้าได้มาตรฐานฟาร์ม ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1972) และยิ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนฤมล อินตรา และคณะ (2555) ศึกษาความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในอำเภอแก่งคอย และวังม่วง จังหวัดสระบุรี พบว่า ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรอยู่ในระดับมาก ได้แก่ พันธุ์โค การสร้างคอก การจัดการฟาร์ม วิธีการเลี้ยงโคเนื้อในระยะต่างๆ การผสมเทียม การผลิตและการให้อาหารโคเนื้อ การป้องกันโรคระบาดที่สำคัญ วิธีการให้ยารักษาโรคและการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโค เช่นเดียวกับ ภัทธพงศ์ แสนศาลา และชัยชาญ วงศ์สามัญ (2556) ที่ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี พบว่าเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ในระดับมากในเรื่องการเลือกพันธุ์โคเนื้อ การปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ การจัดการฝูงโคในระยะต่างๆ และการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ ในด้านวิธีการส่งเสริมเกษตรกรมีความต้องการระดับมากในเรื่องการเยี่ยมเยียนเกษตรกร การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ การศึกษาดูงาน การจัดฝึกอบรม การแจกเอกสารแนะนำ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางหอกระจายข่าวหมู่บ้าน วิทย์ และไทรทัศน์ และเกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับมากในเรื่อง การสนับสนุนพ่อพันธุ์โค การฉีดวัคซีนป้องกันโรค การถ่ายพยาธิภายในและภายนอก การสนับสนุนแร่ธาตุก้อน การฉีดยาบำรุง และการจัดตั้งตลาดนัดโคกระบือภายในระดับอำเภอ และการศึกษาของ กฤษณา เจริญมูล และประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา (2555) ที่ได้ศึกษาความต้องการได้รับ

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในเรื่อง การดูแลสุขภาพสัตว์กรณีสัตว์ป่วย การเลี้ยงแม่โคตั้งท้อง การเลี้ยงลูกโค การเยี่ยมเยียนเกษตรกรเป็นรายบุคคล การฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้อ การถ่ายทอดความรู้ผ่านผู้นำหมู่บ้าน การส่งเสริมโดยการจัดตั้งกลุ่มโคเนื้อสาธิต การให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดต่อ การจัดทำหน่วยแร่ธาตุอาหารเสริมในราคาพอเหมาะ การให้บริการด้านการผสมเทียมในราคาพอเหมาะ แต่จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่าระดับความต้องการการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ มากกว่าการศึกษาของดุษฎีบัณฑิต เย็นใจ และภานุ อินทฤทธิ์ (2558) ที่ได้ศึกษาสภาพการเลี้ยงและความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในอำเภอบ้านค่าย อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง และอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง และการศึกษาของธนศ โพธิ์ทอง และคณะ (2556) ที่ได้ศึกษาความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในอำเภอแปลงยาว อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขต และอำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่พบว่า ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในด้านต่างๆ ได้แก่ พันธุ์โคเนื้อ วิธีการจัดการและเลี้ยงดูโคเนื้อในระยะต่างๆ การผสมเทียม โรคโคเนื้อที่สำคัญ และวิธีการให้ยารักษาโรค ที่อยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ในหัวข้อ ส่วนความต้องการการส่งเสริมในหัวข้อการตลาดโคเนื้อ และการแปรรูปและจำหน่ายผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อบ้านในซากเป็นเกษตรกรรายย่อย ประกอบกับยังมีสมาชิกไม่มากและจำนวนโคเนื้อยังมีไม่มาก จึงยังไม่มีปัญหาด้านการตลาดและการจำหน่ายโคเนื้อ ทั้งยังไม่คิดที่จะแปรรูปหรือทำผลิตภัณฑ์จำหน่าย โดยทั่วไปเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจะจำหน่ายในรูปโคเนื้อที่มีชีวิต

ข้อเสนอแนะการวิจัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาช่วยส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในด้านปัจจัยการผลิตต่างๆ และความรู้เกี่ยวกับการจัดการเลี้ยงดูโคเนื้อ อาหารและการให้อาหารโคเนื้อ เพื่อที่จะช่วยให้เกษตรกรผลิตโคเนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการปรับปรุงฟาร์มให้เข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม จะเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักให้แก่เกษตรกรในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. (2557). ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ รายอำเภอ ปีงบประมาณ 2557 : จังหวัดระยอง. (ออนไลน์)
การเข้าถึง : http://ict.dld.go.th/th2/images/stories/stat_web/yearly/2557/aumpher/2.beefcattle_amp.pdf. (20 กรกฎาคม 2558)
- กรมปศุสัตว์. (2558). ข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ รายจังหวัด ปีงบประมาณ 2558 (ออนไลน์) การเข้าถึง :
http://ict.dld.go.th/th2/images/stories/stat_web/yearly/2558/province/2.beefcattle_pr
(20 กรกฎาคม 2558)
- กฤษฎา เจริญมูล และประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา. (2555). ความต้องการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ
ในอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. แก่นเกษตร. 40 (ฉบับพิเศษ) : 327-332.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์โคเนื้อ. (2555). ยุทธศาสตร์โคเนื้อ พ.ศ.2555-2559. (ออนไลน์) การเข้าถึง :
http://www.dld.go.th/th/images/stories/news/.../55-59%20strategy_beef.pdf. (12 มกราคม 2557).
- ดุษฎีบัณฑิต เย็นใจ และภานุ อินทฤทธิ์. (2558). การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ และความต้องการส่งเสริมการเลี้ยง
โคเนื้อของเกษตรกร ในอำเภอบ้านค่าย อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลงและอำเภอนิคมพัฒนา
จังหวัดระยอง. ทะเบียนวิชาการเลขที่ : 58(2) - 0216(2)-036. กรมปศุสัตว์, กรุงเทพฯ.
- ถาวร ฉิมเลี้ยง และพรชัย เหลืองวาริ. (2559). การศึกษาสภาพการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี.
วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 10(3) : 73-80.

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

- ธนศ โพธิ์ทอง, วิโรจน์ ประยูรวิวัฒน์ และ นงนุช จอยผาลา. (2556). ความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร
ในอำเภอแปลงยาว อำเภอพนมสารคาม อำเภอท่าตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ทะเบียนวิชาการเลขที่ :
56(2)-0216(2)-128. กรมปศุสัตว์, กรุงเทพฯ.
- นฤมล อินตรา, ประสิทธิ์ ยิ้มเกตุ, วัชระ ศิริกุล, นิกร สงฆ์ไพโร และ สุวิช บุญโปร่ง. (2555). ความต้องการส่งเสริมการ
เลี้ยงโคของเกษตรกรในอำเภอ แก่งคอยและวังม่วง จังหวัดสระบุรี. ทะเบียนวิชาการเลขที่:
55(2)-0206-075. กรมปศุสัตว์, กรุงเทพฯ.
- ภัทรพงศ์ แสนศาลา และชัยชาญ วงศ์สามัญ. (2556). ความต้องการส่งเสริมการผลิตและการตลาดโคเนื้อของ
เกษตรกรในจังหวัดอุดรธานี. วารสารเกษตรพระวรุณ.10(2): 203-211.
- Alderfer, C.P. (1972). Existence, Relatedness, and Growth: Human Needs in Organizational Settings.
Free Press, New York.

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณณี ครั้งที่ 12
 เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณณี ครบ 114 ปี
 วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี

สารบัญ ผลงานวิจัยภาคโปสเตอร์ (ต่อ)

สาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร อาหารและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ลำดับที่	เรื่อง	หน้า
9 SP10	ผลการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแกนกลางลำตัวที่มีต่อการทรงตัวของนักกีฬาเสิร์ฟ..... ศิริวรรณ สุขดี, ณัฐพล ประภารัตน์, อังชล สุขดี, วันวิสาข์ สายสนั่น ณ อยุธยา, อธิพงษ์ สุขดี สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	624
10 SP11	การประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีเสมือนจริงที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของลูกค้า กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มน้ำผึ้งศิษย์คุณ จังหวัดจันทบุรี..... ภูวดล บัวบางพล, อติราช เกิดทอง, ชวนพบ เอี้ยวสานุรักษ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี	632
11 SP12	การใช้ตะกอนประปาเพื่อประโยชน์ทางการเกษตร..... นิตยา ไชยเนตร, อภิรดี บุญซัง ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	639
12 SP13	ผลการฆ่าและการไล่ของพืชวงศ์ Rutaceae 5 ชนิดในดั่งงวงข้าว <i>Sitophilus oryzae</i> L., (Coleoptera: Curculionidae)..... วัชรวิทย์ รัศมี, จิรพร สวัสดิการ, อารยา แดงโรจน์, นภาพร จิตต์ศรีทธา, ปัญญ์ปรีดา มะยูโซะ, อริศรา สมบูรณ์วัฒนา คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี	648
13 SP14	ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ บ้านโนนซาง ตำบลซางทอง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดระยอง..... ถาวร นิยมเลี้ยง, พรชัย เหลืองวารี คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี	656
14 SP15	ผลของปริมาณแอมโมเนียในน้ำที่ต่อคุณภาพของกุ้งฝอย..... นิสานารถ กระแสร์ชล, วิษณีย์ ยืนยงพุทธกาล, ธาณีย์ กางนอก, ปัทมวรรณ มุทะหมัด ภาควิชาวิทยาศาสตร์การอาหาร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา	666
15 SP16	ประสิทธิภาพการกำจัดไอระเหยเบนซีนโดยใช้เครื่องฟอกอากาศชนิดไส้กรองกักกาแพ..... รชฎดี ไชติกาวิรินทร์, ภารดี อาษา, จุฑามาส ธรรมจาริก, ปาริชาติ วงษ์จันทร์, สุธาสินี ชำนาญวาด, นริศรา จันทระประเทศ, ณิธิดา อินทร์แป้น คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	673

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

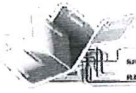
งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
“จริยธรรมการวิจัยสู่การพัฒนามาตรฐานงานวิจัย”

วันที่ 19 ธันวาคม 2561
ณ หอประชุมสิริรำไพพรรณ อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (อาคาร 36)
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

จัดโดย
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ROYAL UNIVERSITY
OF SOUTHEAST ASIA
RAJABHAT UNIVERSITY

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
“จริยธรรมการวิจัยสู่การพัฒนามาตรฐานงานวิจัย”
วันที่ 19 ธันวาคม 2561
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

คณะกรรมการฝ่ายจัดการประชุมวิชาการระดับชาติและกองบรรณาธิการ
รายงานสืบเนื่องจากงานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
หน่วยงานร่วมจัดประชุมวิชาการ

เจ้าภาพหลัก สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
เจ้าภาพร่วม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี
University of South-East Asia, Cambodia

คณะกรรมการฝ่ายจัดการประชุมวิชาการระดับชาติและกองบรรณาธิการงานประชุมวิชาการระดับชาติ
วิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12 (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี)

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์ รักษาการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณาธิการ/ กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กรรมการและกองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแข รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยฯ
อาจารย์ ดร.หยาดรุ้ง สุวรรณรัตน์ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยฯ
อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยฯ
นางสาวกรรณิกา สุขสมัย นางสาวชุตินา พิมพ์ภาพ
นางสาวปิยาภรณ์ กระจ่างศรี นางสาวชุลีรัตน์ ผดุงสิน
นางสาวบุศรา สารเกษ นางสาวปองรัตน์ บุญลาภ

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรรมการและเลขานุการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวนิตยา ต้นสาย

นางสาวณัฐฐานี ดีชื่อ

* คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ที่ 2590/2561

คณะกรรมการฝ่ายจัดการประชุมวิชาการระดับชาติและกองบรรณาธิการ
งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12

อาจารย์ ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี

รองศาสตราจารย์ ดร.พิษณี โพธารามิก

อาจารย์ ดร.ดิเรก พรสีมา

Professor Dr. Jaywant Singh

Dr.Benedetta Crisafulli

Dr.John Pereira

รองศาสตราจารย์อร่าม อรรถเจตีย์

รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง

ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ มานะเศวต

ศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา รักษ์พลเมือง

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร

นายแพทย์วิวัฒน์ สุพรรณสวัสดิ์

Professor Dr.Yannis Georgellis

Dr.Marvyn Boatswain

Dr.Rahul Chawdhry

ศาสตราจารย์ ดร.วิสาขา ภูจินดา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด

คณะกรรมการพิชญพิจารย (Peer Review) ในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล แสงแห

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริศชนม์ นิลนนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร บุญมี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิภา วงษ์พิพัฒน์พงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติรัตน์ รุ่งรัตนอุบล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพร สวัสดิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตติมา สิงห์ธรรม

อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี

อาจารย์ ดร.สรารุช แสงสว่างโชติ

อาจารย์ ดร.ปิยะพงศ์ ภูพงษ์พันธ์

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิรานุกูล

อาจารย์ ดร.หยาดรุ่ง สุวรรณรัตน์

อาจารย์ ดร.จิรภัทร จันทมาลี

อาจารย์ ดร.อนุรักษ์ รอดบำรุง

อาจารย์ ดร.สุทิสดา ชัยกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาคนิมิตร อรรถศรีวรร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติ เนื่องนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชีวะ ทศนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นักรบ เกียรติอ่ำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรา ศรีสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราลี ถนอมชาติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤดีวรรณ ยิ่งยง

อาจารย์ ดร.เจนจบ สุขแสงประสิทธิ์

อาจารย์ ดร.ณมนรัก คำฉัตร

อาจารย์ ดร.พรโชค พิชญ อุสมบูรณ์

อาจารย์ ดร.ตรงอุดมลักษณ์ ระพีแสง

อาจารย์ ดร.สุพัตรา รักษาพรต

อาจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ นามวงษ์

อาจารย์ ดร.จักรพันธ์ วงษ์พา

อาจารย์เอื้อมพร รุ่งศิริ

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในวโรกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อาจารย์กนกวรรณ อยู่ไสว

อาจารย์วิไลวรรณ เขตมรคา

คณะกรรมการพิจารณา (Peer Review) ในกองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศชาย สถิตปนาวงศ์

อาจารย์ ดร.วิศิษฐ์ เพียรการค้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิตต์กลยา มฤครัฐอินแปลง

อาจารย์ ดร.สุนิตย์ รุ่งราตรี

อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ รัตนภานุสร

มหาวิทยาลัยราชภัฏรานทรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จาวรรรณ สิงห์ม่วง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรวี อำนาจตระกูล

อาจารย์ ดร.สินีนารถ เริ่มลาวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติพร พิชญกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาสินี นิลแสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณวิภา แพงศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิกา อัมพพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารีย์ สงวนชื่อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิดา ขาดยามา

อาจารย์ ดร.ประพรธ พละชีวะ

อาจารย์ ดร.กฤตยชญ์ คำมิ่ง

มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิชัย โภคัยยะวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ พงศ์กิตติวิบูลย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ทองสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงยศ บัวเผื่อน

อาจารย์ ดร.ณัฐภัทร พัฒนา

อาจารย์ ดร.ณัฐา คำชู

อาจารย์ ดร.อรอุษา พิมพ์สวัสดิ์

อาจารย์ ดร.ธนิต โตอดิเทพย์

อาจารย์วัชรพงษ์ แจ่มประจักษ์

อาจารย์ ดร.ประชา อิ่นง

อาจารย์ ดร.รัชณี แดงอ่อน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

รองศาสตราจารย์ ดร.พรชัย หนูแก้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา วินิกร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

รองศาสตราจารย์กาญจนา มณีแสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวิษ วิเชียรพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพร ระโหฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

อาจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว

อาจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ สวัสดิ์ไธสง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเหลือ ใจมโน

งานประชุมวิชาการระดับชาติวิจัยรำไพพรรณี ครั้งที่ 12
เนื่องในโอกาสคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ครบ 114 ปี
วันที่ 19 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อาจารย์ ดร.เชาวลิต หามนตรี

คณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ภาคบรรยาย ภายในงาน (Commentators)

ศาสตราจารย์ ดร.วิสาชา ภูจินดา	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จิณฉวีตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ประชา อินัง	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.นนท์ฉัตร วีรานูวัตต์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจตนักรรย์ อาจไรสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี
อาจารย์ ดร.บุญพริกา สุขมะนา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี

คณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ภาคโปสเตอร์ ภายในงาน (Commentators)

รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุตานา คุณสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรพร สวัสดิการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี